

Zveznost preslikave

Preslikava *f* : (*M*₁, *d*₁) → (*M*₂, *d*₂) je zvezna v točki *a*, če

$$\forall \varepsilon > 0 \, \exists \delta > 0 \, \forall x \in M_1 : d_1(x,a) < \delta \Rightarrow d_2(f(x),f(a)) < \varepsilon)$$
$$\forall \varepsilon > 0 \, \exists \delta > 0 : f(B(a,\delta)) \subseteq B(f(a),\varepsilon)$$

Preslikava je **zvezna**, če je zvezna v vsaki točki.

Preslikava *f* je zvezna v točki *a* ∈ *M*₁ ⇔ za vsako zaporedje *a_n* v *M*₁, ki konvergira proti *a*, konvergira *f*(*a_n*) proti *f*(*a*).

Enakomerna zveznost preslikave

Preslikava *f* : (*M*₁, *d*₁) → (*M*₂, *d*₂) je enakomerno zvezna, če

$$\forall \varepsilon > 0 \, \exists \delta > 0 \, \forall x,y \in M_1 : d_1(x,y) < \delta \Rightarrow d_2(f(x),f(y)) < \varepsilon$$

Vsaka enakomerno zvezna preslikava je zvezna, obratno pa je res samo če je (*M*₁, *d*₁) kompakten.

Skrčitve

Preslikava *f* : (*M*, *d*) → (*M*, *d*) je **skrčitev**, če

$$d(f(x),f(y)) \leq qd(x,y) \qquad \text{za nek } q \in [0,1)$$

Banachovo načelo

Naj bo (*M*, *d*) poln in *f* : *M* → *M* skrčitev. Potem obstaja natanko en *x*₀ ∈ *M* za katerega je *f*(*x*₀) = *x*₀.

Funkcije dveh spremenlivk

Naj bo *f* : ℝ² → ℝ funkcija in (*a*, *b*) ∈ ℝ^ℵ

- Limita** *A* = lim_{(*x*,*y*)→(*a*,*b*)} *f*(*x*, *y*), če velja

$$\forall \varepsilon > 0 \, \exists \delta > 0 \, \forall (x,y) \in \mathbb{R}^2 : \\ 0 < \sqrt{(x-a)^2+(y-b)^2} < \delta \Rightarrow |f(x,y) - A| < \varepsilon$$

- Funkcija je **zvezna** v točki (*a*, *b*), če

$$\forall \varepsilon > 0 \, \exists \delta > 0 \, \forall (x,y) \in \mathbb{R}^2 : \\ 0 < \sqrt{(x-a)^2+(y-b)^2} < \delta \Rightarrow |f(x,y) - f(a,b)| < \varepsilon$$

- Če je *f* zvezna v točki (*a*, *b*), je

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (a,b)} f(x,y) = f(a,b)$$

Smerni odvod

$$\frac{\partial f}{\partial \vec{s}}(x,y) = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f((x,y) + t\vec{s})}{t} = \nabla f \vec{s}$$

Gradient:

$$\nabla f = (\frac{\partial f}{\partial x}, \frac{\partial f}{\partial y})$$

Parcialni odvod

$$f_x = \frac{\partial f}{\partial x}(a,b) = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(a+h,b) - f(a,b)}{h}$$

$$f_y = \frac{\partial f}{\partial y}(a,b) = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(a,b+h) - f(a,b)}{h}$$

Če sta

∂

2

f

∂

x

y

 in

∂

2

f

∂

y

x

 zvezna, sta enaka.

Diferenciabilnost

Funkcija *f* je diferenciablelna, če obstajata konstanti *A*, *B* ∈ ℝ, da je

$$\lim_{(h,k) \rightarrow (0,0)} \frac{f(a+h,b+k) - f(a,b) - Ah - Bk}{\sqrt{h^2+k^2}} = 0$$

- Če je *f* diferenciablelna v (*a*, *b*), je

$$A = \frac{\partial f}{\partial x}(a,b) \quad B = \frac{\partial f}{\partial y}(a,b)$$

- Če je *f* parcialno odvedljiva v (*a*, *b*) in sta parcialna odvoda zvezna v (*a*, *b*), je *f* diferenciablelna v (*a*, *b*).

Taylorjeva formula

Taylorjev razvoj funkcije *f* okoli točke (*a*, *b*)

$$f(x,y) = f(a,b) + \frac{\partial f}{\partial x}(a,b)(x-a) + \frac{\partial f}{\partial y}(a,b)(y-b) + \\ + \frac{1}{2!} \left(\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a,b)(x-a)^2 + \frac{\partial^2 f}{\partial x y}(a,b)(x-a)(y-b) + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(a,b)(y-b)^2 \right) + \\ \cdots + \frac{1}{n!} \sum_{k=0}^n \binom{n}{n-k} \frac{\partial^n f}{\partial x^{n-k} \partial y^k}(a,b)(x-a)^{n-k}(y-b)^k + \ldots$$

Lokalni ekstremi

Kandidati za lokalne ekstreme so točke (*a*, *b*) v katerih je

$$f_x(a,b) = \frac{\partial f}{\partial x}(a,b) = 0 \quad \text{in} \quad f_y(a,b) = \frac{\partial f}{\partial y}(a,b) = 0$$

Hessejeva matrika

$$H(a,b) = \begin{bmatrix} f_{xx}(a,b) & f_{xy}(a,b) \\ f_{xy}(a,b) & f_{yy}(a,b) \end{bmatrix}$$

- det *H*(*a*, *b*) > 0
 - f_{xx}*(*a*, *b*) > 0 ↪ **lokalni minimum**
 - f_{xx}*(*a*, *b*) < 0 ↪ **lokalni maksimum**

- det *H*(*a*, *b*) = 0 ↪ *ne vemo kaj je to*
- det *H*(*a*, *b*) < 0 ↪ *to ni lokalni ekstrem, ampak sedlo*

Preslikave *F* : ℝ^{*n*} → ℝ^{*m*}

$$F(x_1,...,x_n) = \begin{bmatrix} f_1(x_1,...,x_n) \\ \vdots \\ f_m(x_1,...,x_n) \end{bmatrix}$$

Odvod preslikave *F* v točki *x* = (*x*₁, ..., *x_n*) je takšna *n* × *m* matrika *A*, da velja

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{|F(x+h) - F(x) - Ah|}{|h|} = 0$$

Matriko *A* imenujemo **Jacobijeva matrika**

$$DF(x) = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1} & \cdots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n} \\ \vdots & & \vdots \\ \frac{\partial f_m}{\partial x_1} & \cdots & \frac{\partial f_m}{\partial x_n} \end{bmatrix}$$

Odvod kompozituma

$$D(G \circ F)(x) = DG(F(x))DF(x)h$$

Približna vrednost preslikave

F : ℝ^{*m*} → ℝ^{*m*}, *h* ∈ ℝ^{*n*} : |*h*| ≅ 0

$$F(x+h) \cong F(x) + DF(x)h$$

Izrek o inverzni preslikavi

Naj bo *f* : ℝ^{*n*} → ℝ^{*n*} z lastnostijo, da je *Df*(*a*) obrnljiva matrika. Potem lokalno (okoli *f*(*a*)) obstaja inverz preslikave *f* in velja

$$F(f^{-1})(f(a)) = Df(a)^{-1}$$

Izrek o implicitni preslikavi

Naj bo *f* : ℝ^{*n*} → ℝ^{*m*} gladka preslikava z lastnostijo, da je *f*(*a*, *b*) = 0 in da je *D_y**f*(*a*, *b*) obrnljiva. Potem lokalno (okoli *b*) obstaja gladka preslikava *g* : ℝ^{*n*} → ℝ^{*m*}, da je *g*(*a*) = *b* in

$$\forall x : f(x,g(x)) = 0$$

dodatno velja

$$Dg(a) = -D_yf(a,b)^{-1}D_xf(a,b)$$

Vezani ekstremi

Iščemo ekstreme funkcije *f*(*x*, *y*) pri pogoju *g*(*x*, *y*) = 0. Potreben pogoj za ekstrem je, da je gradient funkcije *f* vzporeden gradientu funkcije *g*. Ta pogoj lahko izrazimo tudi z:

$$F(x,y,\lambda) = f(x,y) - \lambda g(x,y)$$

in izračunamo lokalne ekstreme funkcije *F*. Če imamo več pogojev, dodamo λ_{*i*}

Diferencialne enačbe

Ločljive spremenljivke

$$g(y)y' = f(x)$$

Upoštevamo, da je *y*′ =

d
y

d
x

. Enačbo pomnožimop z *dx* in integriramo obe strani enačbe.

Homogena diferencialna enačba

$$y' = f(\frac{y}{x})$$

Uvedemo novo spremenlivko *v*(*x*) =

y
x

 ⇒ *y* = *xv* ⇒ *y*′ = *xv*′ + *v*, vstavimo v začetno enačbo in dobimo

$$xv'v = f(x) \Rightarrow \frac{v'}{f(v) - v} = \frac{1}{x}$$

Linearna diferencialna enačba

$$p(x)y' + q(x)y = r(x)$$

Najprej rešimo *homogeni del* (*r*(*x*) = 0)

$$py' + qy = 0 \Rightarrow y = De^{P(x)}; \; P(x) = - \int \frac{q}{p} dx$$

D postane funkcija odvisna od *x* (*variacija konstante*). Zgornjo enačbo odvajamo in dobimo *y*′.

$$y' = D'e^P - \frac{q}{p}De^P$$

y in *y*′ vstavimo v prvotno enačbo in iz nje izrazimo *D*′, *D* dobimo z integriranjem.

Bernoullijeva diferencialna enačba

$$p(x)y' + q(x)y = r(x)^\alpha$$

Če je α = 0, je enačba linearna. Če je α = 1 ima ločljive spremenljivke. Sicer, enačbo prevedemo na linearno.

Enačbo delimo z *y*^α in uvedemo novo funkcijo *z* = *y*^{1−α} ⇒ *z*′ = (1 − α)*y*′*y*^{−α}. Dobimo linearno enačbo:

$$\frac{1}{1-\alpha}pz' + qz = r$$